

24.3.2022

Muonion kunta
Puthaanrannantie 15
99300 Muonio

kirjaamo(at)muonio.fi
katri.rantakokko(at)muonio.fi

Lausuntopyyntö 4.2.2022

KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS, VALMISTELUAINEISTO

Muonion kunta on pyytänyt lausuntoa otsikossa mainitun asemakaavan muutoksen ja laajennuksen valmisteluaineistosta. Suunnittelualue sijaitsee Muonion kunnassa Kukaslompolon alueella noin 3-4 kilometriä Kolarin kunnan puolella sijaitsevan Äkäslompolon palveluista pohjoiseen ja noin 54 kilometriä Muonion kuntakeskuksen palveluista kaakkoon.

Kaavaselostusluonnoksen mukaan kaava-alueen pohjoisosaan, jossa on voimassa ennestään ranta-asemakaava, on tavoitteena mahdollistaa matkailuun tarkoitettujen vapaa-ajan asuntojen ja niitä palvelevien huoltorakennusten sekä liikuntahallin, asuntovaunualueen ja rantasaunan rakentaminen suunnittelualueen osalle. Kaava-alueen eteläosa, jossa ei ole ennestään voimassa asemakaavaa tai ranta-asemakaavaa, on tarkoitettu asemakaavassa osoittaa yleiskaavan mukaisesti osittain loma-asumiseen.

Lausuttavina ovat 20.9.2021 päivätyt asemakaavaluonnos määräyksiin ja merkintöineen sekä siihen liittyvä kaavaselostusluonnos ja 22.3.2021 päivätty osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kaavaa koskeva 1. viranomaisneuvottelu on pidetty 15.4.2021.

Kaavoitusmenettely ja vuorovaikutus

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 § mukaan kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä. Kaavaselostusluonnokseen on kirjattu, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 22.3.2021 lähtien kunnan teknisellä osastolla ja verkkosivuilla, mutta kaavaselostuksesta ei käy ilmi, milloin asemakaavan vireilletulosta on ilmoitettu MRL 63 § mukaisesti.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaselostusluonnoksessa on tunnistettu asemakaavamuutosta koskevaksi valtakunnalliseksi alueidenkäyttötavoitteeksi elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat, joka on kuitenkin tavoitteiden pääotsikko, ei varsinainen tavoite. ELY-keskus toteaa, että valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista tulee tunnistaa kaavaa koskevat tavoitteet ja niiden osalta tulee kuvata, miten laadittavalla kaavalla voidaan tavoitteita edistää (MRL 24 §).

Asemakaavan sisältövaatimukset ja vaikutusten arviointi

MRL 54 § 2 momentin mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

MRL 9 § mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Luontoympäristö ja Natura 2000 -alue

ELY-keskus toteaa, että kaavaselostusluonnoksen liitteenä oleva alueen luontoselvitys on riittävä.

Kaavaluonnoksessa luontokohteiksi on tunnistettu lähinnä metsälain 10 § mukaisia erityisen arvokkaita elinympäristöjä (kaavamerkintä sl), jotka sijaitsevat retkeily- ja ulkoilualueella (VR). ELY-keskus pyytää huomioimaan, että metsälain 2 § ohjaa metsien käyttöä, mutta sitä ei sovelleta asemakaava-alueilla muualla kuin maa- ja metsätalouteen osoitetuilla alueilla. Metsälaki ei siis ole kyseisellä VR-alueella voimassa, joten metsälakiin perustuvat kaavamerkinnät ovat siten tarpeettomia ja merkinnät tulee korjata kaava-asiakirjoihin.

ELY-keskus toteaa lisäksi, että suojeltaviksi merkityistä alueista (sl) ei ole tarkoituksenmukaista perustaa luonnonsuojelulain mukaisia erillisiä luonnonsuojelualueita, jolloin alueet voisi paremminkin osoittaa suojeltavana alueen osana (s-merkintä) tai luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueena (luo-merkintä).

Pohjavedet

Kaava-alue rajoittuu etelässä Murtokankaan (12273501) vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen rajaan. Pohjavesialueelle tai sen rajan välittömään läheisyyteen ei kuitenkaan kaavassa osoiteta rakentamista tai muita uusia toimintoja, eikä kaavalla siten arvioida olevan vaikutuksia pohjaveden määrään tai laatuun. Lapin ELY-keskus katsoo, että Murtokankaan pohjavesialue on valmisteluaineistossa huomioitu riittäväällä tavalla.

Kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueella on laadittu luontoselvitys kesällä 2021, ja siihen on sisällytetty muun muassa vesilain 2. luvun 11 §:n tarkoittamat suojellut vesiluontotyypit. Luontokohteet on kaavassa osoitettu merkinnällä sl (alueen osa, jolla sijaitsee metsälain 10 §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö). Valmisteluaineistosta tai kaavamerkinnöistä ei kuitenkaan käy ilmi, onko suunnittelualueella vesilain 2. luvun 11 §:n tarkoittamia luonnontilaisia lähteitä. Mikäli alueella on vesilailla suojeltuja lähteitä, tulee ne osoittaa omalla merkinnällään, esimerkiksi s-1 (alueen osa, jolla sijaitsee vesilaissa tarkoitettu luonnontilainen lähde). Kaavamääräyksestä tulee käydä ilmi, että kyse on vesilailla suojellusta kohteesta ja kaavamääräykseen tulee sisällyttää tieto lähteisiin jätettävästä suojaetäisyydestä.

Hulevedet

Kaavaluonnoksessa tai kaavaselostusluonnoksessa ei ole käsitelty hulevesiä tai niiden hallintaa. Hulevesien hallinnasta säädetään pääosin maankäyttö- ja rakennuslaissa (103 a-o §:t). Lainsäädännön tarkoituksena on muun muassa vähentää tulvariskejä, ehkäistä ja lieventää tulvista aiheutuvia vahinkoja sekä edistää tulviin varautumista. Tämä on huomioitu myös VAT:ssa (3.3 Terveellinen ja turvallinen elinympäristö).

Kaavan valmisteluaineistossa ei ole esitetty hulevesien hallintatoimia esimerkiksi maaperän laadun ja rakentamisen määrän perusteella. Erityisesti matkailupalvelujen korttelialueella (RM) 13 on korkeuseroja. Kaavamääräyksillä voidaan asettaa vaatimuksia hulevesien hallinnasta – esimerkiksi viivyttämisestä, imeyttämisestä tai käsittelystä niiden puhdistamiseksi. Hulevesien hallinnasta voidaan esittää korttelia ja yleisiä alueita koskevia yleismääräyksiä ja kaavakartassa voidaan osoittaa ohjeellisia paikkoja esimerkiksi hulevesien käsittely- tai viivytysalueille.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asemakaavan tulee sisältää vaatimukset hulevesien käsittelystä sellaisessa muodossa, että asianmukaisesti toteutuksesta voidaan varmistua. Vaihtoehtona täsmällisille kaavamääräyksille on yleismerkintä tai ohjeellinen aluevaraus ja kaavamäärä-

yksissä esitetty vaatimus menetelmien mitoituksen ja rakenteiden tarkentamisesta rakennuslupavaiheessa hulevesien hallintasuunnitelman perusteella.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee seututien 940 varrella. Tien keskimääräinen vuoro-kausiliikenne on 960 ajoneuvoa, joista raskaita ajoneuvoja on 34 kpl. Tien nopeusrajoitus on 80 km/h.

MRL 42 § mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Alueen yleiskaavassa on seututien 940 varteen osoitettu melualue. ELY-keskus huomauttaa, että kaavaluonnoksessa ei ole merkitty melualueita eikä kaavaan liittyen ole tehty meluselvitystä. Kaava-alueeseen sisältyy kohtuullisen vilkkaasti liikennöity tie, joten ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaselostuksessa tulee käsitellä ja arvioida liikenteen meluvaikutukset ja tarpeen mukaan melu tulee huomioida kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä.

Kaavamerkinnät ja -määräykset

ELY-keskus pyytää huomioimaan, mitä edellä on todettu kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä.

ELY-keskus toteaa, että MRL 55 § mukaan asemakaavakartalla osoitetaan mm. rakentamisen määrää sekä rakennusten sijoitusta. Kaavamerkinnät ja -määräykset täsmentävät kaavan oikeudellisia vaikutuksia ja niiden avulla voidaan merkittävästi vaikuttaa ympäristön laatuun. Siksi kaavamerkintöjen tulisi olla mahdollisimman yksiselitteisiä ja tulkinta-epäselvyyksien välttämiseksi kaavamerkinnöissä olisi syytä käyttää ympäristöministeriön asemakaavamerkinnät ja -määräykset (opas 12) mukaisia merkintöjä.

Kaavaluonnoksessa on osoitettu matkailua palvelevien rakennusten korttelialueet (RM) 13 ja 14, joiden rakennuspaikalle rakennettavien lomarakennusten enimmäismäärä, kunkin rakennuksen kerrosalan enimmäismäärä neliömetreinä sekä rakennusten yhteenlasketun enimmäiskerrosalan neliömetrimäärä on osoitettu lukusarjalla. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kyseinen merkintätapa jättää rakennuslupavaiheeseen paljon tulkinnanvaraa ja on myös ristiriitainen annettujen lukujen osalta.

ELY-keskus toteaa, että MRL:n 55 § mukaisesti tulisi harkita tarkempaa rakentamisen sijoittumisen ohjaamista ja rakennusoikeuden jakamista kortteliin osoitettaville ohjeellisille tonteille/rakennuspaikoille. Ohjeelliset tontit/rakennuspaikat tulisi myös numeroida. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että rakennusoikeuden määrä tulisi osoittaa yksiselitteisesti, joten kaavakartan selkeyden ja luettavuuden vuoksi olisi hyvä, jos rakennusoikeus kuvattaisiin kaava-alueella yhdenmukaisesti käyttämällä merkintänä kerrosalaneliömetrejä osoittavaa lukua.

ELY-keskus näkemyksen mukaan edellä mainitun ympäristöministeriön oppaahan mukaisesti liikuntahallin osoittamiseksi sopivampi kaavamerkintä olisi liikuntahallin koosta ja käyttötarkoituksesta riippuen joko urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YU) tai urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU).

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan retkeily- ja ulkoilualueella (VR) sijaitsevaa rantasaunarakennuksen rakennusalan merkintää (pistekatkoiviiva, s) olisi hyvä täsmentää, jotta kaavamerkintää ei sekoiteta VR-alueelle osoitettujen/osoitettavien suojelualuemerkintöjen kanssa.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet hydrogeologi Anne Lindholm (pohjavedet), johtava vesitalousasiantuntija Niina Karjalainen (tulvat), ylitarkastaja Ari Neuvonen (luontoympäristö) ja ympäristötarkastaja Paula Tarkka (jätevedet) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta sekä liikennejärjestelmäasiantuntija Tarmo Oikarinen (liikenne) liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heini Ervasti ja ratkaisut ylitarkastaja Hannu Raasakka.

Tämä asiakirja LAPELY/596/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/596/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Raasakka Hannu 24.03.2022 08:14

Esittelijä Ervasti Heini 24.03.2022 08:22

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Hämäläinen Tanja Tuovi Maria	Telia Tunnistus	04.03.2022 10:26:02 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (1 sivu)

Kansilehden sivu 1/1

kirjaamo@metsa.fi

Muonion kunta
Kunnanhallitus
Puthaanrannantie 15
99300 Muonio
kirjaamo@muonio.fi

Viite: Kuulutus 10.2.2022

KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

Metsähallitus on tutustunut asemakaavan valmisteluvaiheen aineistoon ja toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa.

Rovaniemellä 4. päivänä maaliskuuta 2022

Metsähallituksen puolesta

Tanja Hämäläinen, kaavoitusinsinööri
Metsähallitus Kiinteistökehitys
PL 8016, 96101 Rovaniemi
tanja.hamalainen@metsa.fi
p. 040-1869339

LAPIN LIITTO

LAUSUNTO

29.3.2022

45/10.02.00/2022

Kunnanhallitus
Muonion kunta
kirjaamo@muonio.fi

Viite: Lausuntopyyntö 3.2.2022

Kukaslompolon asemakaavan muutos ja laajennus, valmisteluvaihe

Hankkeen kuvaus

Asemakaava koskee suunnittelualueella voimassa olevan ranta-asemakaavan mukaisia kortteleita 15-20 ja 23 sekä virkistysaluetta ja liikennealuetta. Kaava-alueen pohjoisosaan, jossa on voimassa ennestään ranta-asemakaava, on tavoitteena mahdollistaa matkailuun tarkoitettujen vapaa-ajan asuntojen ja niitä palvelevien huoltorakennusten sekä liikuntahallin, asuntovaunualueen ja rantasaunan rakentaminen suunnittelualueen osalle. Suunnittelualueen osalle rakentamiseen osoitettu tavoitteellinen kokonaisrakennusoikeus on luokkaa 3 300 kerrosneliömetriä. Kaava-alueen eteläosa, jossa ei ole ennestään voimassa asemakaavaa tai ranta-asemakaavaa, on tarkoitus asemakaavassa osoittaa yleiskaavan mukaisesti osittain loma-asumiseen (RA).

Suhde maakuntakaavaan

Suunnittelualue sijaitsee 16.5.2012 lainvoiman saaneessa Tunturi-Lapin maakuntakaavassa matkailupalvelujen alueella Ylläksen matkailukeskus (RM 1406). Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä matkailupalveluiden alueita. Suunnittelualue kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistysalueeseen Levi-Ylläs-Olos-Pallas-Hetta (mv 8411). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistysalueen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäyttöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Kaavamääräyksen mukaan aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Suunnittelualueelle on osoitettu seututie (st).

Maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä muun muassa poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäyttöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta sekä arvokkaiden maisema-alueiden ja luonnonympäristöjen huomioimisesta.

Suunnittelualueella on voimassa Muonion kunnanvaltuuston 10.6.2003 hyväksymä oikeusvaikutteinen Ylläksen osayleiskaava. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa, mutta on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Lapin liiton näkemys

Lapin liiton virasto toteaa Kukaslompolon asemakaavan muutoksen ja laajennuksen valmisteluvaiheen sopeutuvan Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteisiin.

LAPIN LIITTO

Mika Riipi
maakuntajohtaja

Juha Piisilä
maakuntainsinööri

Alla oleva dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot

Dokumentti

TLM_Lausunto_Muonio_Kukaslompolon
akm ja
laajennus_valmisteluvaihe_31032022.pdf

Tiedosto

5a9ca60b14e9f56f29848d31fa2262039dbcceea3724b9e1ecfb15d6449d3c0adf94
34edea00e6c1f5ec9839ca90c630dc96fa840e04964a109e15b442eb55e2

Tarkistesumma

Allekirjoittajat

Allekirjoitus

Teija Ylimartimo
Allekirjoitustapa: Yritys

31.3.2022

Päivämäärä

Titta Liisa Susanna Kallio-Seppä

Nimi

Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc

31.3.2022

Päivämäärä

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetyistä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://turva.tornio.fi/verify.cgi?link=kXJ60WBniqTVEWwB1oETpXhQEcligfv2yxDGHQMxdof9i718WO>

1640/12.03.03.00.01/2022

LAUSUNTO 31.3.2022

Muonion kunta/ Kunnanhallitus
Puthaanrannantie 15
99300 MUONIO
(kirjaamo@muonio.fi)

MUONIO, KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS, VALMISTELUVAIHEEN KUULEMINEN

Muonion kunta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Kukaslompolon asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta (ns. valmisteluvaiheen kuuleminen). Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu kaavaluonnos, kaavaluonnoksen selostus sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (Nosto Consulting Oy, 20.9.2021). Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo arvioi kaavan laatimista rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Suunniteltu asemakaava-alue sijaitsee Muonion kunnassa Kukaslompolon alueella noin 54 km Muonion kuntakeskuksesta kaakkoon sekä noin 3-4 km Kolarin Äkäslompolosta pohjoiseen. Suunnittelualue koostuu osasta kiinteistöjä 498-893-11-1 Eteläinen valtionmaa, 498-893-102-1 Kukaslompolo, sekä 498-895-2-6 Äkäsjoki-Ruottama (maantie). Alue on kooltaan noin 48 hehtaaria ja kokonaisuudessaan valtion maata.

Kaavamuutoksen ja laajennuksen tavoitteena on mahdollistaa matkailuun tarkoitettujen vapaa-ajan asuntojen ja niitä palvelevien huoltorakennusten sekä liikuntahallin, asuntovaunualueen ja rantasaunan rakentaminen suunnittelualan pohjoisosalle. Suunnittelualan eteläosaan on tarkoitus osoittaa loma-asumista.

Suunnittelualueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava (2012) ja Muonion kunnan Ylläksen osayleiskaava (2003). Maakuntakaavassa alue on osoitettu *Matkailupalvelujen alueeksi* (RM) sekä *Matkailun vetovoima-alueeksi, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueeksi* (mv). Suunnittelualue sisältyy *Eryityisesti poronhoitoa varten tarkoitettuun alueeseen*. Ylläksen osayleiskaavassa alue on osoitettu *Matkailupalvelujen ja loma-asuntojen alueeksi* (RM), *Loma-asuntoalueeksi* (RA-1), *Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta* (MU) sekä *Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja* (MY). Suunnittelualan pohjoisosassa on voimassa Kukaslompolon ranta-asemakaava (1995); alueen eteläosassa ei ole tarkempaa kaavaa.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavoitettava alue sijaitsee Äkäsjoen Kukaslompolon ja Äkäslompolontien välissä ja on pääosaltaan karua kallioista metsämaata. Äkäsjoen itäpuolella sijaitsee Pallas-Yllästunturien kansallispuisto. Alueen kaakkois- ja eteläosissa on paikoitellen harva- puustoisia avokallioalueita, pohjoisosassa puusto on tiheämpää. Alueen maaston-

muodot ovat paikoin jyrkähkötä. Alue on luontoselvityksen mukaan jokseenkin luontoilainen ja luontoarvoiltaan merkittävä.

Suunnittelualueella ei ole olemassa olevaa rakennuskantaa. Suunnittelualueen pohjoispuolella on 2020-luvun vaihteessa rakennettuja majoitusrakennuksia vastaanotto-rakennuksineen ja rantasaunoineen. Suunnittelualueen itäpuolella Äkäsjoen rannassa on muutamia loma-asuntoja ja koillispuolella Kukaslompolon rannalla vanha pihapiiri ja matkailurakennus. Lähimmät rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman kanalta arvokkaat alueet tai kohteet sijaitsevat suunnittelualueen eteläpuolella Äkäslompolon kylässä ja Kukaslompolon rannalla.

Kaavaluonnos ja kaavamuutoksen luonnos sekä vaikutusten arviointi

Suunnittelualueelle on osoitettu loma-aluetta, jolle saa rakentaa loman- ja vapaa-ajanviettoa palvelevia rakennuksia (R-1), matkailua palvelevien rakennusten kortteli- aluetta (RM), loma-asuntojen korttelialuetta (RA), asuntovaunualuetta (RV, RV-1), au- topaikkojen korttelialuetta (LPA), urheilutoimintaa palvelevien rakennusten kortteli- aluetta (E-1), retkeily- ja ulkoilualuetta (VR), maantien aluetta (LT) sekä katualuetta. Lisäksi kaavassa on osoitettu rakennusala, jolle saa rakentaa henkilökunnan asuinra- kennuksia ja varastorakennuksia (ar), rantasaunarakennuksen rakennusala (s) sekä alueen osia, jolla sijaitsee metsälain 10 §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäris- tö (sl). Kaava-alueelle on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 4710 k-m².

Kaavaselostuksessa esitetyn vaikutusarvioinnin mukaan kaavalla arvioidaan olevan jonkin verran vaikutuksia alueen taajamakuvaan ja maisemaan, kun ennestään raken- tamattomalle alueelle osoitetaan verrattain runsaasti loma- ja matkailurakennuksia. Selostuksen mukaan rakentaminen on pyritty osoittamaan puuston suojaan niin, että maisemahaitat esimerkiksi Äkäslompolontielle olisivat mahdollisimman vähäisiä. Li- säksi todetaan, että kaavan yleisissä määräyksissä ohjataan rakentamisen sopeutta- mista ympäristöön ja maisemaan, ja asemakaava-alueella on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus. Mainitun yleisen kaavamääräyksen mukaan *Rakenta- matta jäävät tontin osat, joita ei käytetä ajo- tai kävelyteinä eikä pysäköintiin, on säilytettävä luontoilassa tai istutettava ja pidettävä huolitellussa kunnossa. Alueella on uudisrakenta- minen sopeutettava ympäristöönsä rakennusten koon, muodon, värityksen ja materiaalien suhteen.*

Tornionlaakson museo pitää hyvänä, että asemakaavan ja asemakaavan muutoksen laadinnassa on tuotu esiin mahdolliset maisemavaikutukset ja vaikutukset taajama- kuvaan. Edellä mainitut kaavaluonnoksen yleisissä kaavamääräyksissä annetut ohjeet rakentamistavasta ja rakentamisen sovittamisesta ympäristöön ovat kuitenkin varsin yleispiirteiset. Äkäslompolontien läheisyyteen osoitettujen LPA ja E-1 -alueiden ja tien väliin on osoitettu 35–40 metrin kaistale retkeily- ja ulkoilualuetta. Alueen karusta luonteesta johtuen olemassa oleva metsä on harvaa, joten puustoalueen suojaava vaikutus voi jäädä vähäiseksi.

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan maankäytön muutos on huomattava kyseisellä alueella, vaikka laajempaa aluetta tarkasteltaessa muutos jäisi vähäiseksi. Museon näkemyksen mukaan rakentamisen ja rakentamistavan sovittamisesta ympä- ristöön olisi hyvä ohjata tarkemmin, samoin voisi olla hyvä ohjata myös katujen ja ajoteiden rakentamistavan ja materiaalien sopeuttamista ympäristöön. Lisäksi olisi

hyvä kaavamääräyksiin varmistaa suojaavan puuston säilyminen tien ja rakentamisen välisellä alueella ja tarkastella tämän suojaavan alueen riittävyttä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Muonion kunnan alueella on tehty useita arkeologisia inventointeja, mutta ne eivät ole kattaneet suunnittelualuetta. Lähialueella tehdyt arkeologiset inventoinnit ovat vanhentuneita. Suunnittelualueen lähin tunnettu muinaisjäänös on kalakenttä **Kukaslompolo** (tunnus muinaisjäänösrekisterissä 498010033), joka sijaitsee Kukastunturin itäpuolella Äkäsjoen laajentumaan Kukaslompoloon pohjoisesta pistävän niemen kärjessä, noin 1,5 km koilliseen. Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan kaavoitettava alue on ajantasaisen tiedon puuttuessa potentiaalista ennestään tuntemattomille arkeologisille kohteille, minkä vuoksi alueella tulee toteuttaa arkeologinen inventointi.

Hankkeen toteuttajan tulee tilata arkeologinen inventointi alan toimijalta. Inventoinnin kustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja. Arkeologisten tutkimusten tulee perustua Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeisiin (2016). Ohjeistus sisältää myös ohjeita suunnittelijoille ja hankkeiden toteuttajille sekä arkeologisten kenttätöiden tilaajille (s. 27–28). Nämä löytyvät Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta:

http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_perinto/laatuohjeet

Luettelo arkeologisia kenttätöitä toteuttavista toimijoista on Museoviraston verkkosivuilla:

http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_kulttuuriperinto/arkeologisten_kenttatoiden_tilaaminen

Vasta inventoinnin tulosten perusteella Tornionlaakson museo voi arvioida kaavoituksesta aiheutuvia vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Tornionlaakson museolla ei ole arkeologisen inventoinnin tarpeen lisäksi muilta osin huomautettavaa Kukaslompolon asemakaavan valmisteluaineistosta.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut vs. arkeologi Annemari Tranberg.

Titta Kallio-Seppä
Museonjohtaja

Teija Ylimartimo
Rakennustutkija

Tiedoksi Museovirasto, Itä- ja Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
Lapin ELY-keskus, Maankäyttö ja ympäristövaikutukset

Muonion kunta

Lausunto

Kunnanhallitus

31.3.2022

kirjaamo@muonio.fi

Muonion paliskunnan lausunto:

Kukaslompolon asemakaavan muutos ja laajentaminen

Kaava-alue sijaitsee Muonion paliskunnan talvi- ja kesälaidunten muutoskohdassa Äkäsjokivarressa. Äkäsjoen itäpuolella sijaitsee paliskunnan kesälaitumet ja länsipuolella syys-/talvilaitumet. Kaava-alueen kohdalla Äkäsjoen on Kukaslompolon ja Mettosuvannon välinen Mettokoski, jota porot käyttävät luontaisesti siirtymässään kesälaidunalueelta syyslaitumelle ja jälleen siirtymässä talvilaitumelta kesälaitumelle. Aluetta käytetään myös porojen kuljetukseen laidunalueiden välillä, sekä erotuksiin kokoamiseen.

Äkäslompolon pohjoispuolella olevassa Nilivaaran erotusaidassa erotellaan vuosittain syksyllä ja talvella useampi tuhat poroa, josta poroille luontainen siirtymä erotuksen jälkeen on nimenomaan Mettokosken yli. Ylityspaikka voidaan käyttää myös Nilivaaran aitaan kokoamisessa. Vastaavaa mahdollista ylityspaikkaa ei ole välittömässä läheisyydessä. Äkäsjoen on jyrkät rannat ja luontaiset reitit, ja kuljetukseen sopivat joen ylityspaikat ovat hyvin harvassa.

Vuodesta riippuen porot myös kulkevat Lompolonvaaraa etelään siirtyäkseen Kukastunturin ja Kesänkitunturin alueelle syksyllä, jolloin kaava-alueen rakentamisen uhkana on isojen poromäärien siirtyminen Äkäslompolon kylälle, mikäli Äkäsjoen ylitys estetään suunnitellun kaava-alueen kohdalla. Tämä voi aiheuttaa merkittäviä kustannuksia paliskunnalle. Poroja joudutaan siirtämään pois kylältä ja korvaamaan niistä aiheutuvia mahdollisia vahinkoja.

Muonion paliskunta näkee, että alueen pohjoisreunaan suunniteltu ”lomakeskus” kaikkine rakenteineen aiheuttaa erittäin huomattavan haitan paliskunnan poronhoidolle. Kaava-alueen eteläinen mökkialue taas on suunniteltu hyvälle laidunalueelle suoraan ylityspaikan läheisyydessä ja aiheuttaa myös merkittävän haitan porotalouden kannattavuudelle.

Paliskunnan kanssa on käyty alustava kaavaneuvottelu, mutta käyty palaveri ei ollut poronhoitolain vaatima neuvottelu. Käydyssä neuvottelussa ei myöskään esitetty tarkempaa karttaa suunniteltavista kaavoituksista, vaan ainoastaan kaava alue kokonaisuudessaan.

Paliskunnan näkemys on, että kuvatus kaltainen lomarakentaminen, sekä muu uusi rakentaminen täytyy kohdentaa jo rakennetuille alueille ja säästää vähiin käyvät luonnontilaiset kohteet ja muut paliskunnalle tärkeät kohteet.

Kyseessä oleva kaava-alue pitäisi suunnitellun muutoksen sijaan muuttaa kaavamerkinnällä poronhoidolle tärkeäksi alueeksi.

Äkäslompolo 31.3.2022

Vili Kurki

Poroisäntä, Muonion paliskunta

Muonion kunta
Kunnanhallitus

LAUSUNTO

1

kirjaamo@muonio.fi

31.3.2022

Dnro 105/2022

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto

Viite: Lausuntopyyntöne 4.2.2022

KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

Valmisteluaineisto

Muonion kunta valmistelee Kukaslompolon asemakaavan muutosta ja laajentamista. Alue sijoittuu Kolarin kunnan Äkäslompolon kylän pohjoispuolelle, noin 3-4 km etäisyydelle. Alueella on voimassa Muonion kunnan vuonna 2003 hyväksymä Ylläksen osayleiskaava. Kaava-alueen pohjoisosaan, jossa on voimassa ennestään ranta-asemakaava, on tavoitteena mahdollistaa matkailuun tarkoitettujen vapaa-ajan asuntojen ja niitä palvelevien huoltorakennusten sekä liikuntahallin, asuntovaunualueen ja ranta-saunan rakentaminen suunnittelualan osalle. Suunnittelualan osalle rakentamiseen osoitettu tavoitteellinen kokonaisrakennusoikeus on luokkaa 3 300 kerrosneliömetriä. Kaava-alueen eteläosa, jossa ei ole ennestään voimassa asema-kaavaa tai ranta-asemakaavaa, on tarkoitus asemakaavassa osoittaa yleiskaavan mukaisesti osittain loma-asumiseen (RA).

Kaava-alue sijoittuu kokonaan Muonion paliskunnan alueelle, erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle. Kaava-alue sijoittuu valtion maille. Muonion paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 6 000 ja poronhoitajia on 126. Porotalous on merkittävä elinkeino Muonion kunnassa. Alueen poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen hyödyntämiseen ja porojen luontaiseen laidunkiertoon. Poronhoito on merkittävä sidostoimiala alueen vahvalle matkailulle ja se työllistää merkittävästi myös jalostuksen kautta.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaki (848/1990) (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimitaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle sen perusedellytyksen, vapaan laidunnusoikeuden (PHL 3 §): ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta.” Muonion paliskunta sijaitsee erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella. Alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen tällä alueella saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista (PHL 2 §). Poronhoitolaissa (53 §) säädetään myös, että suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa. Muonion paliskunnan kanssa ei ole neuvoteltu poronhoitolain 53 §:n mukaisesti. Paliskunta on ollut mukana yhdessä yleisemmässä kaavaneuvottelussa kaavan valmistelun aikana.

Tunturi-Lapin maakuntakaavassa määrätään kaavan yleismääräyksissä: ”Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet ja valtion maiden osalta on neuvoteltava asian osaisen paliskunnan kanssa.” Alueella on voimassa osayleiskaava, joka on vuodelta 2003. Asemakaavan kaavaselostuksessa ei mainita mahdollisia poronhoidon turvaamista edellyttäviä kaavamääräyksiä yleiskaavassa.

Maankäyttö ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaan asemakaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). MRL 54 §:n mukaan ”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. --- Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää. ---” Muonion paliskunnan osakailla on alueella voimassa erityinen oikeus, poronhoito-oikeus, jolle ei saa asemakaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Suunnittelualue on tärkeää poronhoidon laidun- ja toiminta-alueita ja poronhoidon turvaaminen alueen asemakaavoituksessa on välttämätöntä.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Muonion paliskunnan alueella on erittäin paljon muuta maankäyttöä, jotka vaikuttavat paliskunnan poronhoidon harjoittamisen mahdollisuuksiin: mm. matkailutoiminta Ylläksellä, Oloksella, Pallaksella ja muualla paliskunnan alueilla, taajamat, autojen kylmättestausalueet, metsätalous, tuulivoima sekä suljettu ja uudelleen avattavaksi suunniteltu kaivostoiminta Hannukaisessa ja Rautuvaarassa. Paliskunta on joutunut väistämään ja sopeutumaan eri tavoin, eikä sillä ole enää varaa menettää luonnontilaisia alueita uusille maankäyttäjille.

Asemakaavalla osoitetaan alueita matkailulle ja lomarakentamiselle, jotka ovat tällä hetkellä rakentamattomia. Kaavan toteuttamisen vaikutukset poronhoitoon ovat matkailun aiheuttamia suoria ja epäsuoria vaikutuksia. Muu maankäyttö aiheuttaa aina erilaisia haitallisia vaikutuksia poronhoidolle. Laidunalueet vähenevät suoraan rakentamisen alle ja pirstoutuvat pienempiin osiin, jolloin niiden käytettävyys muuttuu. Matkailun vaatimat reitit pirstovat poronhoidon toiminta-alueita ja aiheuttavat häiriötä laajemmalle varsinaisen rakennetun keskuksen ympäristöön. Ihmistoiminnan lisääntyessä porojen laidunnus siirtyy rauhallisemmille alueille sen aiheuttaman häiriön vuoksi (= epäsuora laidunmenetyks). Rakentaminen väärään paikkaan voi johtaa sellaisiin estevaikutuksiin, että laajojakin alueita jää käyttökelvottomaksi. Laidunalan vähentyessä jäljelle jääville alueille kohdistuu suurempi laidunnuspaine ja ne kuluvat entisestään. Lisäksi poronhoitotoiminta voi vaikeutua ja poronhoidon rakenteita jäädä käyttökelvottomiksi tai vaikeasti käytettäviksi. Poroja ei voida kuljettaa tokkana mistä tahansa, vaan se vaatii alueen, josta poro kulkee luontaisesti mielellään ja missä ei ole häiriötä hajottamassa tokkaa. Muun muassa tällaisten vaikutusmekanismien kautta uusi matkailurakentaminen ja ihmistoiminta heikentävät porolaitumien kuntoa ja porotalouden kannattavuutta: karjan tuotto heikkenee ja kustannukset, mm. lisätyöstä ja -ruokinnasta, infran rakentamisesta ja suunnittelusta kasvavat. Poronhoito voidaan joutua järjestämään kokonaan uudelleen, mikä on kallista ja vie aikaa.

Kaavalla on merkittävä vaikutus koko paliskunnan eteläisen osan toimivuuteen poronhoidossa. Kaava-alue sijoittuu Muonion paliskunnan tärkeälle syys- ja talvilaidunalueelle. Kaava-alue on myös paliskunnan rykimäaluetta, eli lisääntymisaluetta, ja siellä laidunnusrauhan säilyttäminen on erityisen tärkeää.

Alue on hyvää kangasmaata, missä on runsaasti porojen tärkeintä syysravintoa, sieniä sekä talviravintoa eli jäkäliä ja varpuja. Poroja myös ruokitaan maastoon joen molemmin puolin keskitalven aikana. Merkittävän suuri osa paliskunnan poroista, noin 2000 poroa, laiduntaa alueella ja sen ympäristössä syksyllä ja talvella. Kaavassa rakentamista aiotaan laajentaa luonnontilaisille alueille. Tämä vie suoraan porojen syys- ja talvilaitumia sekä rykimäaluetta. Rakentaminen myös todennäköisesti houkuttaa alueelle muuta toimintaa tulevaisuudessa, ja voi johtaa matkailun reittiverkoston laajenemiseen Äkäsjoen länsipuolen porojen tärkeille talvilaitumille.

Äkäsjoen kanjonin törmät ovat jyrkät ja joen yli ei pääse mistä tahansa. Jokivarret on kaavoitettu täyteen, joten tilaa ei senkään vuoksi ole. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä, sen itäpuolella sijaitseva Mettokoski on luontainen joenylityspaikka poroille ja muille luonnoneläimille. Kaavassa suunniteltu toiminta katkaisee porojen luontaisen laidunkiertoreitin, joka johtaa kesälaidunalueelta syys- ja talvilaitumille ja toisin päin. Kaava-alueen ja Äkäsjoen itäpuolella, sijaitsee paliskunnan Nilivaaran erotusaitapaikka. Kaavan mahdollistamana ollaan rakentamassa matkailupalveluita suoraan porojen kuljetusreitille Nilivaaran erotusaitaan. Aitapaikat rakennetaan aina sinne, mihin porot luontaisesti kerääntyvät tai mihin niitä voidaan kuljettaa tokkana ilman luontaisia esteitä. Kuljettaminen on erittäin herkkää ihmistoiminnan aiheuttamalle häiriölle: liike, ääni tai jopa haju token edessä hajottaa sen ja porot leviävät laajasti ympäristöön. Tällöin ne pitää koota uudelleen ja käyttää enemmän työvoimaa tai aikaa, mikä tarkoittaa kustannuksia paliskunnalle. Vastaavaa token kuljetusreittiä Nilivaaran aitaan ei ole jyrkkätörmäisen Äkäsjoen varrella. Kaavalla suunnitellusta toiminnasta aiheutuu Muonion paliskunnalle laajempi laidun- ja toiminta-alueiden menetys kuin vain pelkkä rakennettu alue.

Porojen laidunrauhan säilyttäminen on tärkeää myös siksi, että porot eivät mene alueille, missä ne voivat aiheuttaa vahinkoja (vakituinen asutus, viljelykset). Vahingoista on paliskunnalla estämis- ja korvausvastuu, mikä tarkoittaa kustannuksia ja kannattavuuden heikkenemistä. Muonion paliskunta on huolissaan siitä, että suuri määrä poroja, jopa 1000-1500, kääntyisi Äkäslompolon kylään kun ne eivät pääse Äkäsjoen yli.

Yleisesti ottaen kaavoituksen tavoitteena tulee olla rakentamisen tiivistäminen olemassa olevilla rakennetuilla alueilla. Uusia luonnontilaisia alueita ei saa ottaa rakentamisen piiriin. Matkailun kehittäminen luonnontilaiselle laidunalueelle ei ole kestävä. Kaavan mukaisella rakentamisella ei saa katkaista kriittisiä joen ylityspaikkoja, ja porojen kuljetusreittejä vaan ne on turvattava kaavaratkaisuilla rakentamattomiksi alueiksi.

Kaavamääräykset ja -merkinnät

Kaavakartalla ja -määräyksissä ei ole otettu lainkaan huomioon alueen poronhoitoa.

Poronhoidolle erityisen tärkeitä kohteita ja alueita, kuten kokoamisalueita ja joenylityskohtia on syytä osoittaa kaavassa, koska kaava-alue on paliskunnan eteläosan poronhoidon järjestämisen kannalta tärkeä. Poronhoitoalueella on kaavoissa esimerkiksi MP-, M1- tai MU1- merkintöjä (Metsätalous- ja poronhoitoavaltainen alue, metsätalous ja poronhoitoavaltainen alue jolla ulkoilun ohjaustarvetta) määräyksineen käytetty päämaankäyttömerkintänä poronhoidolle tärkeillä alueilla. Myös ph-kohde tai -alue merkintää on käytetty kaavoissa osoittamaan poronhoidolle tärkeitä kohteita tai alueita.

Selvitysten riittävyys

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). Poronhoidon nykytilaa ja toimintaa kaava-alueella ja sen vaikutusalueella ei kuvata kaavaselostuksessa mitenkään. Kaavan vaikutuksia poronhoidolle ei ole arvioitu. Kaavaselostusta tulee täydentää.

Lopuksi

Kunnan on kaavoittaessaan otettava huomioon MRL 54 §:n mukaisesti asemakaavan sisältövaatimukset. Kaavaa laadittaessa ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa alueen oikeudenhaltijalle.

Muonion paliskunta katsoo, että kaavan mukaisella toiminnalla aiheutettaisiin huomattavaa haittaa (PHL 2.2 §) alueen poronhoidolle.

Muonion paliskunnan kanssa ei ole neuvoteltu PHL 53 §:n mukaisesti asemakaavan valmistelun aikana. Kaava-alue on paliskunnalle kriittinen ja kaavalla on huomattavia haitallisia vaikutuksia poronhoidolle. Paliskunnan kantaa on kysytty yleisessä kaavaneuvottelussa, mutta sen näkemyksiä ei ole otettu huomioon. PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut tulee järjestää. Neuvotteluita tulee käydä siten, että niillä on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa kaavaan.

Paliskuntain yhdistys pyytää lähettämään lausuntovastineen osoitteeseen kirjaamo@paliskunnat.fi.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao

Muonion kunta
c/o kunnanhallitus
Puthaanrannantie 15
99300 Muonio
kirjaamo@muonio.fi

LAUSUNTO 21.3.2022

Kukaslompolon asemakaavan muutos ja laajennus

Pyydämme ystävällisesti huomioimaan asemakaavaa laadittaessa/vahvistaessa jo toimitusalueellamme olevat valmiit kunnallistekniikka rakennelmamme ja niiden sijainnit, jotta nyt suunnitellulle asemakaava alueelle voidaan varmistaa tarvittavat kunnallistekniikka rakennelmat niin teknisesti tarkoituksenmukaisesti kuin kustannustehokkaastikin. Onnistuneen lopputuloksen varmistamiseksi, on kunnallistekniikka hyvä rakentaa samassa yhteydessä muun infran kanssa. Tämän lisäksi vesihuollon suunnittelemiselle sekä sopimukselle rakentamisesta, että itse rakentamiselle on varattava tarpeeksi aikaa, jotta saavutetaan haluttu lopputulos.

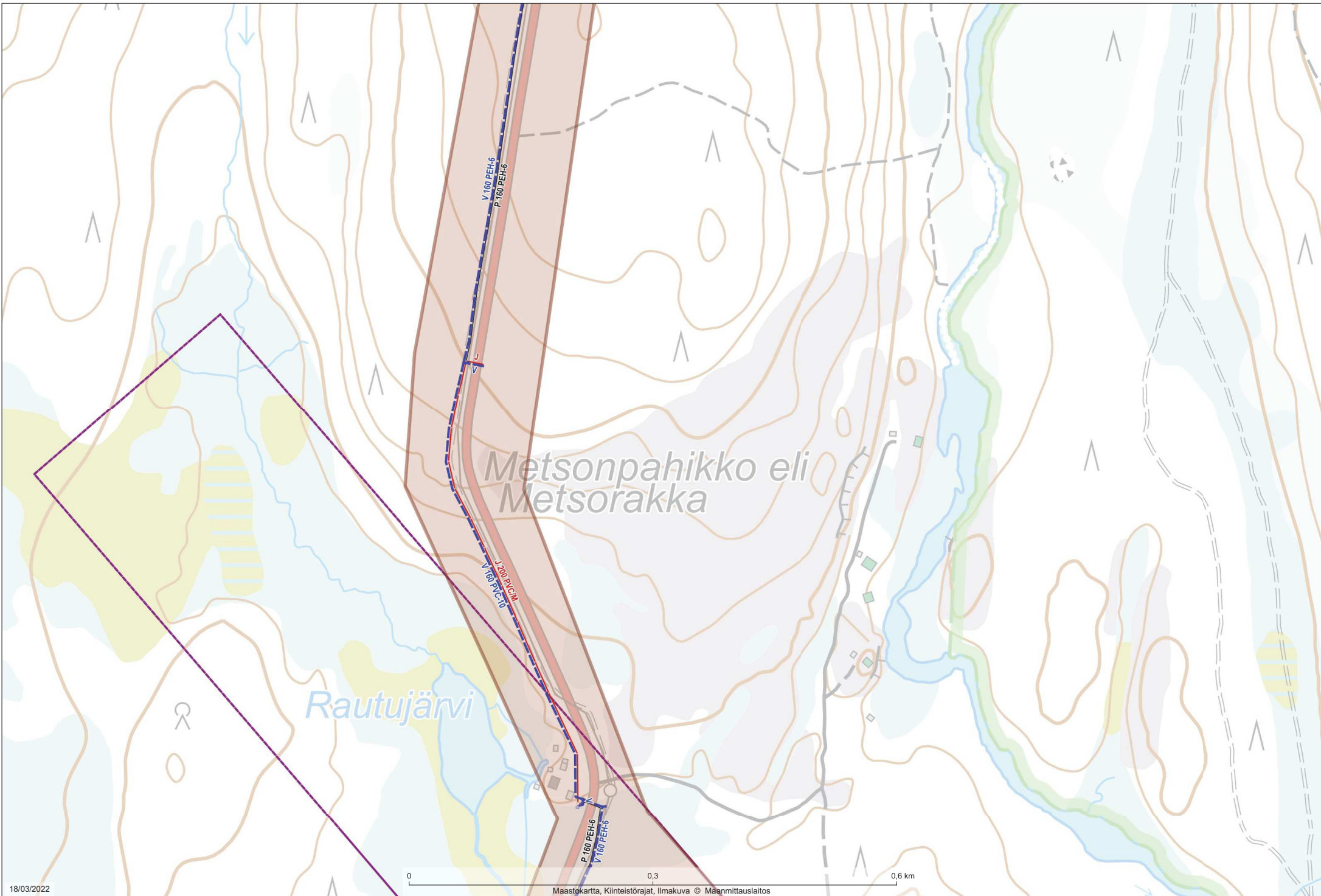
Ohessa linjakarttaotteemme suunnitelma-alueesta, jossa näkyy tämänhetkinen toiminta-alueemme ja verkostomme.

Kaava-alueille rakennettavan vesihuollon ensisijaisena hyödyn saajana on yleensä joku muu kuin alueella toimiva vesihuoltolaitos, kiinteistöjen arvon nousun puolesta. Tästä syystä on hankkeen varmistamiseksi ja yleisesti hyväksytyyn toimintatavan mukaisesti, arvonnousun ensisijainen hyödynsaaja (hankkeeseen ryhtyvä), erilliseen sopimukseen perustuen, (esim. liittymismaksuperusteisesti) velvollinen lähtökohtaisesti aina rahoittamaan vesihuoltoa jo rakentamisvaiheessa.

Ystävällisin terveisin
Mikael Mannersuo
toimitusjohtaja
Tunturi-Lapin Vesi Oy
P. 040 556 2134
mikael.mannersuo@tunturilapinvesi.fi
www.tunturilapinvesi.fi

LIITTEET

liite 1, Karttaote suunnittelualueesta

18/03/2022

1:4 000

0 0,3 0,6 km

Maastokartta, Kiinteistörajat, Ilmakuva © Määmittauslaitos

Tunturi-Lapin Vesi Oy

Aineiston oikeellisuus tarkistettava tiedon tuottajalta

Fwd: KUKASRAKKA AY:N LAUSUMA ASIASSA KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVA

Tammilehto Jussi-Pekka Muonion kunta <Jussi-Pekka.Tammilehto@muonio.fi>

MIEUPIIDE A

ke 8.12.2021 0.07

Vastaanottaja: Muonio Kirjaamo Muonion kunta <kirjaamo@muonio.fi>

Hanki [Outlook for Android](#)

From:

Sent: Tuesday, December 7, 2021 10:43:51 PM

To: Tammilehto Jussi-Pekka Muonion kunta <Jussi-Pekka.Tammilehto@muonio.fi>

Cc: pasi.lappalainen@nostoconsulting.fi <pasi.lappalainen@nostoconsulting.fi>

Subject: KUKASRAKKA AY:N LAUSUMA ASIASSA KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVA

Hyvät Jussi-Pekka Tammilehto ja Pasi Lappalainen, ohessa lausuma ja muutosesitys Kukaslompolon kaavaan liittyen

KUKASRAKKA AY:N LAUSUMA ASIASSA KUKASLOMPOLON ASEMAKAAVA

Lausujat: Kukasrakka Ay (0348492-8), joka omistaa kiinteistön (498-401-35-8) asemakaavan muutosalueen vierestä.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa keskeistä on edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Tämä näkökanta on syytä huomioida nykyistä paremmin Kukaslompolon asemakaavahankkeessa, sillä nykyinen kaavamuutosehdotus on rakennuskannaltaan liian massiivinen alueen luontoarvoihin ja Äkäsjoen kantokykyyn nähden.

Erityiset luontoarvot

Luontoarvoista tulee huomioida se, että Äkäsjoki on yksi Tornionjoen tärkeimpiä meritaimenkannan lisääntymisalueita.

Lisäksi kaavoitusalue rajautuu Äkäsjoen toisella puolella luonnonsuojelualueeseen, ja kaavoitusalueeseen puoleksi kuuluvassa Metsosuvannossa ja sen yläpuolisessa koskessa elää harvinaisia ja luonnonsuojelulla suojeltuja saukkoja.

Kukasrakka AY:n osakkaat ovat tehneet saukoista on lukuisia visuaalisia havaintoja vuodesta 1982 alkaen. Lisäksi eri vuosina tehtyjen virallisten selvitysten perusteella tiedetään, että Äkäsjoen vesistö on saukon säännöllisesti asuttama ympäristö.

Esimerkiksi Riistakolmiolaskentojen perusteella (Tornion- 6 Northland Resources SA Kolarin ja Pajalan kaivoshankealueiden saukkokartoitus 2011) Äkäsjoen varteen sijoittuu merkittävä saukkotihentymä, kun tarkastellaan koko Lapin aluetta.

”Saukko kuuluu ns. tiukasti suojeltuihin luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin, joita koskee luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen levähdys- ja lisääntymispaikan hävittämis- ja heikentämiskielto”.

Saukko on etenkin talvella sidoksissa virtaaviin vesiin (Mettosuvannon yläpuolinen koski) ja niiden sulapaikkojen ravintovaroihin.

On myös syytä huomioida, että saukkojen elinalueet ovat tutkimuskirjallisuuden mukaan kesäisin vielä laajemmat kuin talvella.

Mettosuvannon liepeillä Kukastunturin lehdossa on tavattu myös karhuja, joiden soisi viihtyvän alueella myös jatkossa.

MY-väylää laajennettava

Kukaslompolon alustavassa kaavassa Metsosuvannon reunaan on merkitty MY alue, eli alue, jolla on erityistä luontoarvoa.

Valitettavasti MY-väylä on joen arvokkaaseen eläimistöön nähden aivan liian kapea, ja siksi kaavassa MY-alueita pitäisi leventää ja rakennusmassaa kokonaisuudessaan pienentää.

Nykyisen kaavan epätasapainoa kuvastaa valitettavasti muun muassa se, että Muonion tien varressa ole MU-melualue on merkitty leveämmäksi kuin erityistä luontoarvoa sisältävä joen varressa oleva MY-alue.

Mielestämme MY-alueen laajentamisen lisäksi sen yläpuoliselta RA-alueelta ei saisi olla mitään kulkua koskelle - nimenomaan saukkojen häirintäpykälään nojaten - vaan Mettosuvannon yläjuoksu ja kosken länsireuna pitäisi rauhoittaa kokonaan ns. luonnonsuojelualueeksi.

Nykyisessä kaavaehdotuksessa todetaan, että RA-alueelle saa laittaa saunan 15m kosken rannasta. Ja vaikka RA-alue ei ulotu rantaan, voi MY-alueelle rakentaa jonkinlaisen maisematyöluvan nojalla, jolloin ”merkittävän luonnon ympäristönarvot” on käytännössä kierretty eikä tällöin oteta huomioon saukon suojeludirektiiviä.

Haluamme tuoda esiin myös sen, että matkailua palvelevien rakennusten alue (RM) sekä loma-asuntojen korttelialue (RA) tuovat osaltaan merkittävää meluhaittaa ja hyvin todennäköisesti myös tosiasiallista liikennöintiä herkkään jokivarateen, suvantoon ja kosken ympäristöön, jossa mm. saukot, majavat ja karhut elävät sekä porot kulkevat.

Valumavedet rehevöittävät

Sekin pitäisi huomioida kaavaluonnoksessa, että kaavoitettu alue on rinnemaastoa, joka on suurelta osin avokalliota: kalliolta alas jokeen valuvat vedet vievät epäpuhtaudet mukanaan järveen ja jokeen.

Lisääntynyt matkailumassa lisää myös talvikelkkailun pakokaasuhaittoja, jotka sulamisvesien valumien mukana pilaavat Äkäsjoen ja Kukaslompolajärven vettä.

Lisäksi safarikelkkailu aiheuttaa meluhaittaa tunturien ympäröimän joen/järven reunamilla.

Kaavan muutostarpeet

Esitämme, että kaava-alueen rakennusmassaa pienennetään merkittävästi, Mettosuvannon yläjuoksu sekä kosken reuna rauhoitetaan luonnonsuojelualueeksi ja rakennukset siirretään lähemmäs valtatieä, sekä painopisteeltään nykyistä pohjoisemmaksi, jotta arvokas koski ja suvanto säilyvät arkojen eläinten kotina myös tulevaisuudessa, kuten valtakunnallinen alueidenkäyttötavoite edellyttää.

Ystävällisesti

Kukasrakka Ay:n osakkaat: